Jonavos vaikų lopšelis-darželis „Saulutė“

Priešmokyklinio ugdymo grupių vaikų nuomonės tyrimas

ĮVADAS

Atnaujintoje ikimokyklinio ugdymo programoje pabrėžiama į vaiką orientuoto ugdymo svarba, vaiko aktyvus dalyvavimas ugdymo procese, jo poreikių, interesų ir individualių patirčių pažinimas. Vaikas suvokiamas kaip aktyvus ugdymo proceso dalyvis, turintis teisę išsakyti savo nuomonę, siūlyti idėjas ir prisidėti prie sprendimų, susijusių su jo kasdieniu gyvenimu darželyje. Todėl svarbu ne tik stebėti vaikų elgesį ir pasiekimus, bet ir tiesiogiai išgirsti jų nuomonę apie savijautą, santykius su bendraamžiais bei mokytojais, ugdymo veiklas ir aplinką. Vaikų nuomonės tyrimai padeda geriau suprasti jų patirtis ir užtikrinti, kad ugdymo procesas būtų organizuojamas atsižvelgiant ne tik į suaugusiųjų, bet ir į pačių vaikų požiūrį.

Šis tyrimas atliktas siekiant išsiaiškinti, kaip priešmokyklinio amžiaus vaikai jaučiasi darželyje, kurios kasdienės veiklos jiems patinka, o kurios kelia nepasitenkinimą. Gauti rezultatai padės atpažinti galimus vaikų emocinės savijautos, tarpusavio santykių ar ugdymo organizavimo sunkumus ir numatyti jų sprendimo būdus. Taip pat siekiama įtraukti vaikus į ugdomųjų aplinkų tobulinimą, suteikiant jiems galimybę išsakyti savo idėjas, kokių žaislų ir priemonių reikėtų grupėse bei lauko erdvėse. Tyrimo rezultatai bus naudojami planuojant ugdymo veiklas, gerinant vaikų savijautą ir kuriant jų poreikius bei interesus labiau atitinkančią ugdymo aplinką.

Priešmokyklinio ugdymo grupių vaikų nuomonės tyrimas

1.Tyrimo metodika ir organizavimas

Tyrimo tikslas - išsiaiškinti priešmokyklinio amžiaus vaikų savijautą darželyje, jų pasitenkinimą ugdymo veiklomis ir kasdiene aplinka bei poreikius, susijusius su grupės ir lauko žaidimų erdvių papildymu naujomis priemonėmis.

Tyrimo uždaviniai:

1. Išsiaiškinti vaikų požiūrį į darželio lankymą, santykius su mokytojomis ir bendraamžiais.
2. Nustatyti, kurios ugdymo veiklos ir kasdienės darželio gyvenimo sritys vaikams patinka labiausiai, o kurios – mažiausiai.
3. Išsiaiškinti vaikų pageidavimus dėl naujų žaislų ir ugdymo priemonių grupės erdvėje.
4. Išsiaiškinti vaikų poreikius ir pageidavimus dėl lauko žaidimų aikštelės papildymo naujomis priemonėmis.
5. Palyginti abiejų grupių tyrimo rezultatus ir numatyti galimybes tobulinti ugdymo aplinką, atsižvelgiant į vaikų nuomonę.

Tyrimo dalyviai. Tyrime dalyvavo 27 priešmokyklinio amžiaus vaikai iš dviejų grupių: „Drugeliai“ (13 vaikų) ir „Varliukai“ (14 vaikų). Iš viso 88 proc.

Tyrimo metodas ir organizavimas. Tyrimas buvo atliekamas taikant individualią vaikų apklausą ir piešimo metodą. Kiekvienas vaikas anketą pildė individualiai, savarankiškai išreikšdamas savo nuomonę. Vaikai buvo apklausiami 2026 m. lapkričio 3-13 dienomis.

Tyrimą sudarė dvi dalys:

I dalis. Vaikų savijautos ir pasitenkinimo darželio gyvenimu vertinimas. Vaikai pagal 5 balų skalę (nuo „labai nepatinka“ iki „labai patinka“) vertino 11 darželio gyvenimo sričių: norą eiti į darželį, grupės vaikus, mokytojas, sportą, ugdymo užduotėles, žaidimus grupėje ir lauke, poilsio laiką, darželio šventes, maistą ir „Kimochis“ užsiėmimus.

II dalis. Vaikų poreikių ir pageidavimų dėl ugdymo aplinkos išsiaiškinimas. Vaikų buvo klausiama, kokių žaislų, žaidimų ar kitų priemonių jie norėtų turėti savo grupėje ir lauko žaidimų aikštelėje. Savo pageidavimus vaikai išreiškė piešdami norimus daiktus ir priemones.

2. Tyrimo rezultatai ir jų aptarimas

2.1. Drugelių grupės vaikų savijautos ir pasitenkinimo darželio gyvenimu tyrimo rezultatai

„Drugelių“ grupės bendras vaikų vertinimų vidurkis – 4,23 balo iš 5 galimų. Jis apskaičiuotas sudėjus visų 13 vaikų visų 11 vertinamų sričių balus ir gautą sumą padalijus iš bendro vertinimų skaičiaus (1 pav.).

Vaikų savijauta darželyje. Tyrimo rezultatai rodo, kad dauguma vaikų palankiai vertina darželio lankymą. Noro eiti į darželį vidurkis siekia 4,46 balo. Net 8 iš 13 vaikų nurodė, kad jiems labai patinka eiti į darželį, o neigiamų vertinimų nebuvo. Tai leidžia manyti, kad daugumai apklaustų vaikų darželis yra patraukli aplinka.

Santykiai su mokytojomis ir bendraamžiais. Mokytojos vertinamos labai palankiai, nė vienas vaikas jų neįvertino neigiamai. Grupės vaikų vertinimo vidurkis siekia 4,23 balo. Vis dėlto vienas vaikas santykius su grupės vaikais įvertino 1 balu. Vaiko teigimu, jam nepatinka, kad vaikai mušasi (nors mokytojos teigimu, jo konkrečiai nemuša).

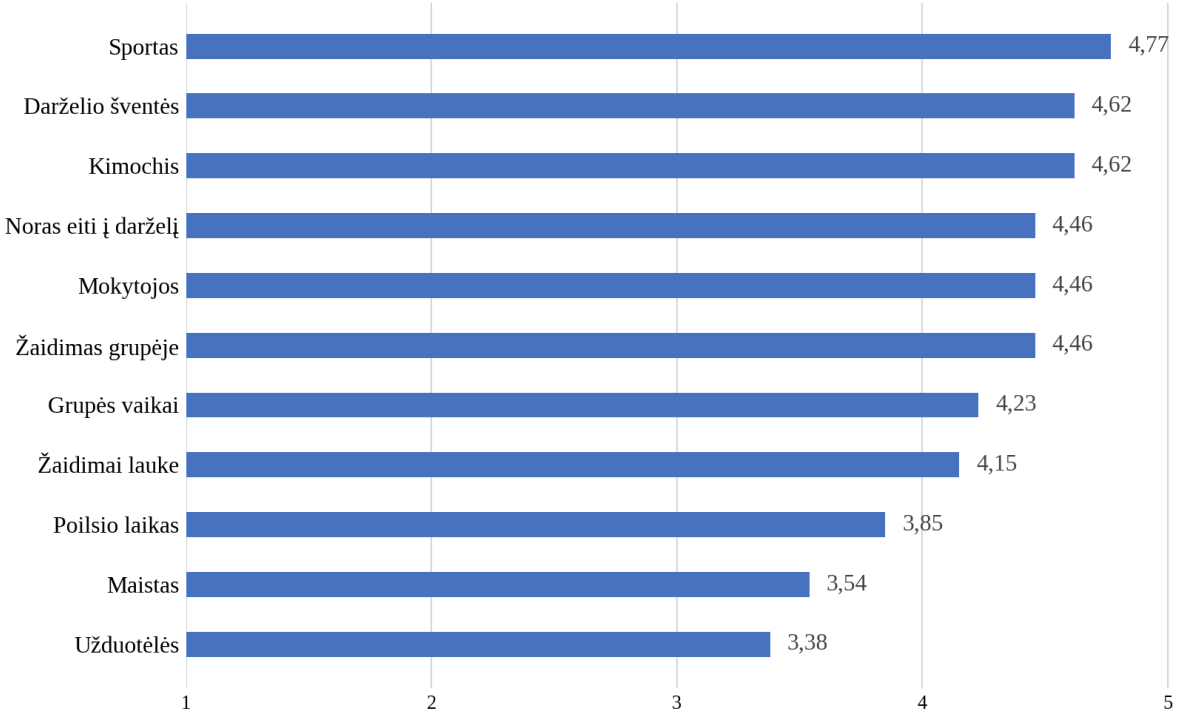
Mėgstamiausios veiklos. Labiausiai vaikams patinka sportas. Visi 13 vaikų šią veiklą įvertino 4 arba 5 balais. Taip pat labai palankiai vertinamos darželio šventės ir „Kimochis“ užsiėmimai (po 4,62 balo). „Kimochis“ veiklas 10 vaikų įvertino aukščiausiu balu, o neigiamų vertinimų nebuvo.

Žaidimų vertinimas. Žaidimai grupėje įvertinti 4,46 balo, o žaidimai lauke – 4,15 balo. Nors 9 vaikams žaidimai lauke labai patinka, du vaikai juos įvertino vos 1 balu, pakomentuodami, kad „Nėra, ką veikti“, „Šalta“.

Ugdymo užduotėlės. Tai žemiausiai įvertinta sritis (3,38 balo). Tik 4 vaikai užduotėles įvertino 4 arba 5 balais, 7 pasirinko 3 balus, o 2 – neigiamus vertinimus.

Poilsio laikas ir maitinimas. Poilsio laiko vertinimo vidurkis – 3,85 balo, maisto – 3,54 balo. Maitinimas sulaukė daugiausia neigiamų vertinimų: 4 vaikai jį įvertino 1 arba 2 balais.

1 pav. „Drugelių“ grupės vaikų darželio gyvenimo sričių vertinimo vidurkiai

2.2. „Varliukų“ grupės vaikų savijautos ir pasitenkinimo darželio gyvenimu tyrimo rezultatai

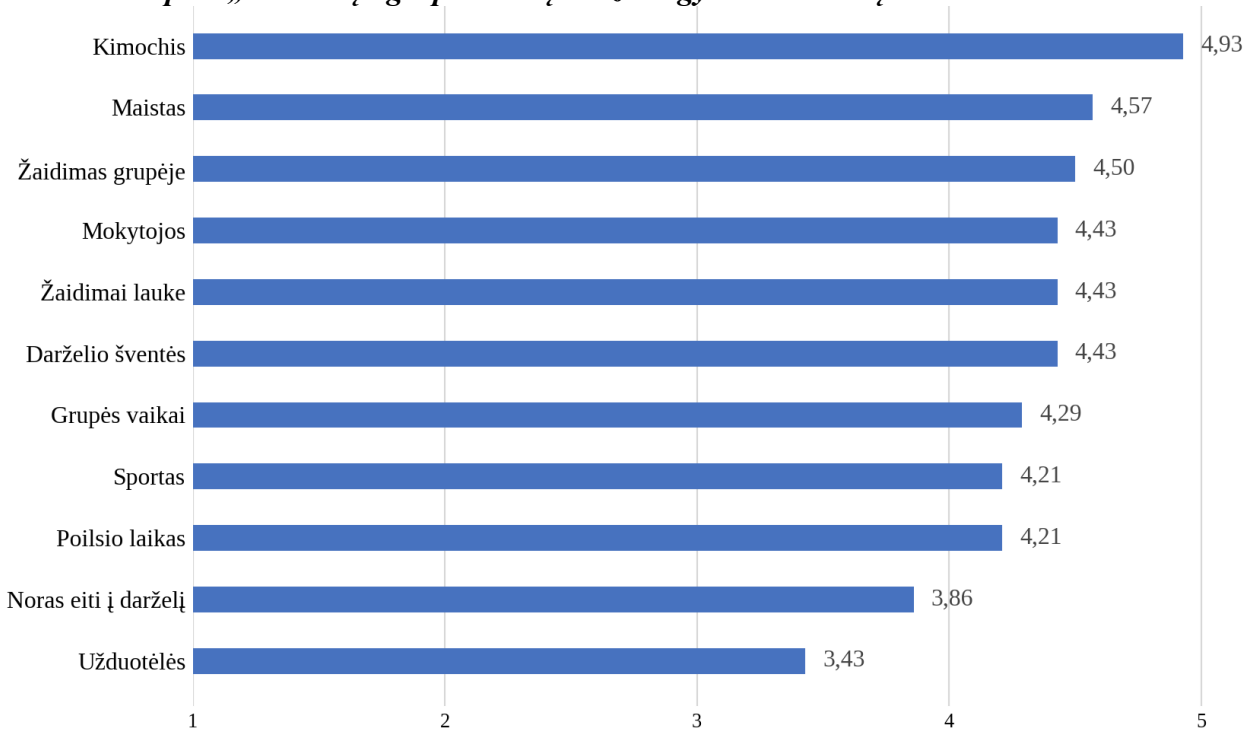
Bendras vaikų vertinimų vidurkis – 4,30 balo iš 5 galimų. Jis apskaičiuotas sudėjus visų 14 vaikų visų 11 vertinamų sričių balus ir gautą sumą padalijus iš bendro vertinimų skaičiaus (2 pav.)

Vaikų savijauta darželyje. Noro eiti į darželį vertinimo vidurkis siekia 3,86 balo. Nors 7 iš 14 vaikų nurodė, kad jiems labai patinka eiti į darželį, 3 vaikai šią sritį įvertino neigiamai (1 arba 2 balais), teigdami, kad sunku keltis, nori pamiegoti.

Santykiai su mokytojomis ir bendraamžiais. Mokytojos vertinamos labai palankiai (4,43 balo). Net 10 vaikų jas įvertino aukščiausiu balu. Grupės vaikų vertinimo vidurkis siekia 4,29 balo. Vis dėlto vienas vaikas santykius su bendraamžiais įvertino 1 balu (pasak vaiko „Neįdomu su vaikais, noriu žaisti su telefonu“). Šis rezultatas vertas papildomo dėmesio, ypač atsižvelgiant į tai, kad tas pats vaikas taip pat neigiamai įvertino žaidimus grupėje ir mokytojas.

Mėgstamiausios veiklos. Aukščiausiai įvertinti „Kimochis“ užsiėmimai (4,93 balo). Tai vienintelė sritis, kurioje visi vaikai pasirinko aukščiausius du vertinimus. Rezultatai rodo itin didelį vaikų susidomėjimą socialinių ir emocinių įgūdžių ugdymo veiklomis.

2 pav. „Varliukų“ grupės vaikų darželio gyvenimo sričių vertinimo vidurkiai

Žaidimų vertinimas. Žaidimai grupėje įvertinti 4,50 balo, o žaidimai lauke – 4,43 balo. Abiejose srityse po 10 vaikų pasirinko aukščiausią įvertinimą. Vis dėlto vienas vaikas žaidimus grupėje, o kitas – žaidimus lauke įvertino 1 balu: abiejų vaikų paaiškinimai buvo „Neįdomu“.

Ugdymo užduotėlės. Tai žemiausiai įvertinta sritis (3,43 balo). Tik 6 vaikai užduotėles įvertino 4 arba 5 balais, 6 pasirinko vidutinį vertinimą, o 2 – žemiausią.

Sportas ir poilsio laikas. Abi sritys įvertintos vienodai – po 4,21 balo. Sportas daugumai vaikų patinka, tačiau vienas vaikas jį įvertino 1 balu (teigia „Nepatinka sportuoti“). Poilsio laiką 9 vaikai įvertino aukščiausiu balu, o vienas – žemiausiu. Tai rodo skirtingus vaikų judėjimo ir poilsio poreikius, į kuriuos svarbu atsižvelgti organizuojant dienotvarkę.

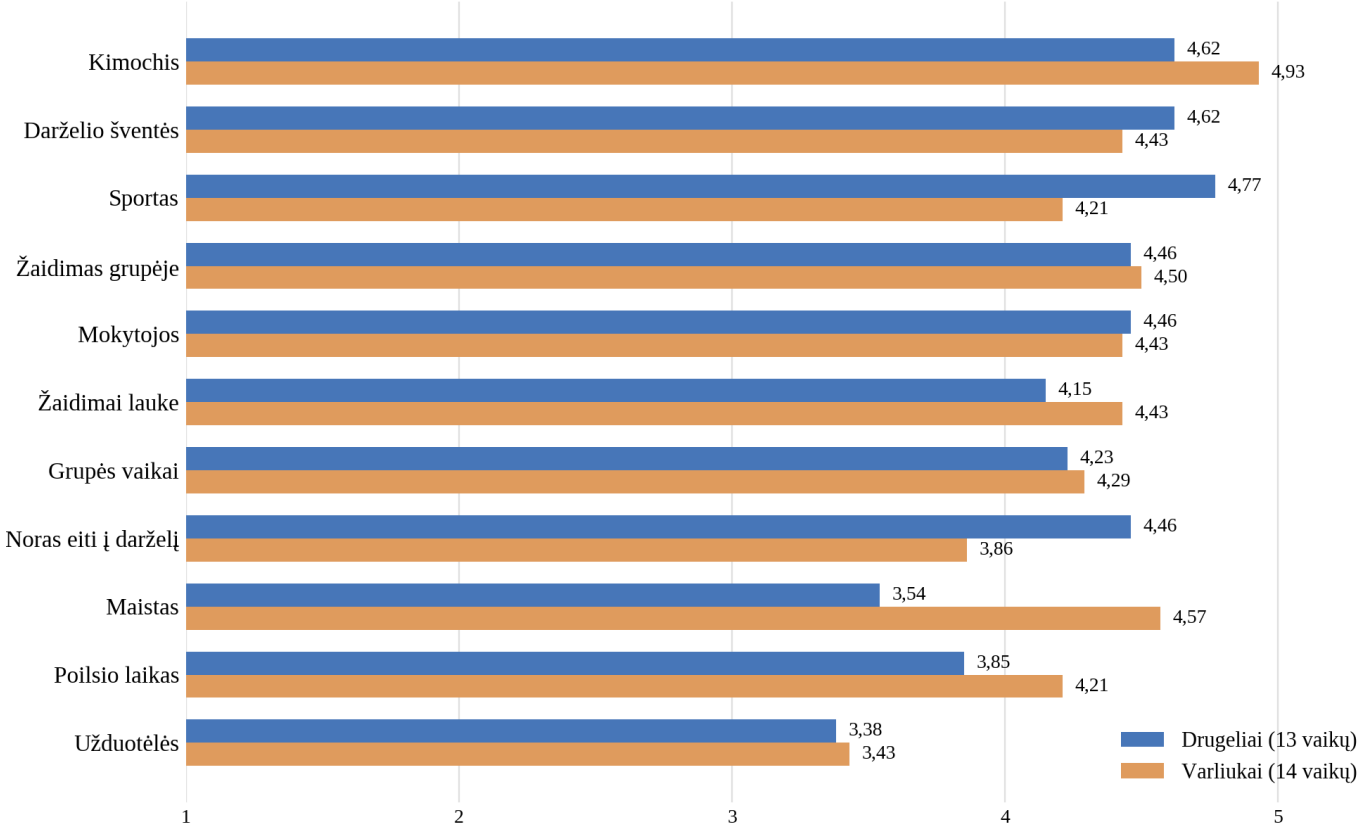
Maitinimas ir darželio šventės. Maistas sulaukė itin palankių vertinimų (4,57 balo) – 11 vaikų jį įvertino aukščiausiu balu, tik vienas pasirinko 1 balą. Darželio šventės taip pat vertinamos palankiai (4,43 balo), nors du vaikai jas įvertino 2 balais. Vertėtų išsiaiškinti, ar mažesnį pasitenkinimą šventėmis lemia triukšmas, didelis žmonių skaičius, dalyvavimo pobūdis ar kitos aplinkybės.

2.3. „Drugelių“ ir „Varliukų“ grupių vaikų darželio gyvenimo sričių vertinimo rezultatų palyginimas

Abiejų priešmokyklinio ugdymo grupių bendri vertinimai yra panašūs: „Drugelių“ grupės vidurkis – 4,23 balo, „Varliukų“ – 4,30 balo. Skirtumas siekia vos 0,07 balo ir nėra statistiškai reikšmingas, tačiau vertinant atskiras darželio gyvenimo sritis išryškėja daugiau skirtumų. Palyginus „Drugelių“ ir „Varliukų“ grupių vaikų vertinimus, nustatyta, kad bendras pasitenkinimas darželio gyvenimu abiejose grupėse yra panašus. Nors atskirų sričių vidurkiai skiriasi, atlikus statistinę analizę (Manno–Whitney U testą) pastebėtas tik vienas statistiškai reikšmingas skirtumas ($p < 0,05$). vertinant maistą, kurį „Varliukų“ grupės vaikai įvertino palankiau. Rezultatai leidžia teigti, kad abiejų grupių vaikų pasitenkinimas darželio gyvenimu iš esmės panašus, nors individualios vaikų patirtys skiriasi. „Drugelių“ grupės vaikai šiek tiek labiau mėgsta sportą, noriau eina į darželį bei palankiau vertina darželio šventes. „Varliukų“ grupėje šiek tiek geriau vertinamas Kimochis“ užsiėmimai, poilsio laikas bei žaidimai lauke. Abiejose grupėse labai palankiai vertinamos mokytojos ir žaidimai grupėje. Žemiausiai abiejų grupių vaikai įvertino ugdymo užduotėles. Didžiausias skirtumas tarp grupių nustatytas vertinant maistą (1,03 balo), o mažiausias – mokytojas (0,03 balo).

Tyrimo rezultatai atspindi apklausos metu vaikų išreikštą subjektyvią nuomonę, kuriai įtakos galėjo turėti momentinė emocinė būsena, nesenos patirtys ir individualus klausimų supratimas. Todėl rezultatus tikslinga vertinti kartu su kasdieniais vaikų stebėjimais ir pokalbiais.

3 pav. Abiejų grupių darželio gyvenimo sričių vertinimo vidurkių palyginimas

2.4. Vaikų pageidavimų dėl grupės ir lauko žaidimų aikštelės aplinkos gerinimo tyrimo rezultatai

Siekiant išsiaiškinti priešmokyklinio amžiaus vaikų poreikius ir pageidavimus, vaikų buvo paprašyta įvardyti, kokių žaislų, žaidimų, priemonių ar kitų daiktų jie norėtų turėti grupėje ir lauko žaidimų aikštelėje. Gauti atsakymai suskirstyti į temines kategorijas. Kiekvienas paminėjimas skaičiuotas atskirai, įskaitant pasikartojančius pageidavimus.

2.4.1. Vaikų pageidavimai dėl grupės aplinkos papildymo

Analizuojant vaikų pageidavimus dėl grupės aplinkos papildymo, iš viso užfiksuotas 91 pageidavimų paminėjimas. Dažniausiai vaikai įvardijo elektroninius prietaisus (15 paminėjimų), tokius kaip telefonai, televizoriai, kompiuteriai ir ausinės. Antroje vietoje – baldai ir poilsio priemonės (13 paminėjimų): sofos, minkšti kampai, sėdmaišiai ir kiti baldai. Taip pat nemažai dėmesio skirta interjero detalėms bei augalams (10 paminėjimų).

Tarp žaidimams ir ugdymui skirtų priemonių dažniausiai minėti LEGO konstruktoriai (8), kūrybinės ir dailės priemonės (8) bei minkšti žaislai (7). Vaikai taip pat pageidavo žaislinių transporto priemonių, lėlių, žaidimų namelių, knygų ir dėlionių.

Rezultatai rodo, kad vaikų pageidavimai apima ne tik žaislus, bet ir pačią grupės aplinką. Vaikai išreiškė norą turėti daugiau žaidimų ir kūrybinių priemonių, patogesnių poilsio vietų bei jaukesnę aplinką. Elektroninių prietaisų gausa pageidavimuose leidžia pastebėti vaikų susidomėjimą technologijomis, tačiau vien iš šių atsakymų negalima spręsti apie jų naudojimo poreikį ugdymo procese.

1 lentelė. Vaikų pageidaujamų grupės pirkinių pasiskirstymas pagal kategorijas

Kategorija	Atsakymų skaičius	Atsakymų pavyzdžiai
Elektroniniai prietaisai	15	Telefonai, „iPhone“, televizoriai, kompiuteriai, ausinės
Baldai ir poilsio priemonės	13	Sofos, minkšti kampai, fotelis, sėdmaišis, stalas, kėdė, spintelės, komoda, pagalvė
Interjero detalės ir augalai	10	Kilimai, paveikslai, žaliuzės, gėlės, kaktusas

Kategorija	Atsakymų skaičius	Atsakymų pavyzdžiai
LEGO konstruktoriai ir priedai	8	LEGO detalės, LEGO dėžė, LEGO tortas
Kūrybinės ir dailės priemonės	8	Spalvinimo knygos, pieštukai, piešimo lenta, smėlis, kruopos, popieriaus lapai
Minkšti žaislai	7	Minkšti žaislai, meškutis, „Tung Tung Sahur“
Žaislinės transporto priemonės	5	Mašinos, įlipama mašina, garažas, raketa
Lėlės ir personažų žaislai	5	Barbės namas, lėlės, lėlių namas, „Hello Kitty“, dinozauras
Vaidmenų žaidimų priemonės	5	Ledai, šaldytuvai su ledais, žaisliniai pinigai, katano peilis
Žaidimų nameliai ir slėptuvės	4	Mažas namelis, vaikų ūgio namelis, namas, į kurį galima įlįsti
Gyvūnai ir akvariumai	3	Akvariumas, katytė, gyvas gyvūnas
Knygos	2	Knygos apie gyvūnus, „Kuromi“ knyga
Stalo žaidimai ir dėlionės	2	Įdomios dėlionės, „Six Seven“ žaidimai
Aktyvaus judėjimo priemonės	2	Batutas, vandens šautuvas
Kiti pageidavimai	2	Marškinėliai, neaiškiai įvardytas daiktas („salsices“)
Iš viso	91	

2.4.2. Vaikų pageidavimai dėl lauko žaidimų aikštelės papildymo

Analizuojant vaikų pageidavimus dėl lauko žaidimų aikštelės papildymo, iš viso užfiksuoti 66 paminėjimai.

2 lentelė. Vaikų pageidaujamų lauko žaidimų aikštelės pirkinių pasiskirstymas pagal kategorijas

Kategorija	Atsakymų skaičius	Atsakymų pavyzdžiai
Supynės	10	Supynės, didesnės supynės
Smėlio dėžės ir žaidimo smėlyje priemonės	9	Smėlio dėžės, kastuvai
Čiuožyklos	8	Čiuožyklos, nauja čiuožykla
Transporto priemonės ir žaislai	7	Motociklai, mašinos, važiuojančios mašinos, autobusas, lėktuvas, traukinys
Elektroniniai ir garso įrenginiai	5	Muzikinės kolonėlės, televizorius, kompiuteris, telefonas
Gyvūnai ir akvariumai	5	Tikras gyvūnas, vėžlys, kapibara, žuvų akvariumas
Žaidimų nameliai ir slėptuvės	4	Namelis medyje, žaislinis namelis, namas, į kurį galima įlįsti
Batutai	3	Batutas
Karuselės	3	Karuselė, daugiau karuselių
Sporto priemonės	3	Futbolo kamuolys, dideli futbolo vartai, bokso ringas
Aplinkos įrengimas ir baldai	3	Stalas, gėlės, nauja tvora
Šventinės dekoracijos ir veiklos	3	Kalėdinė eglutė, Kalėdų Senelis, žaislinis besmegenis
Tuneliai ir labirintai	2	Tunelis, labirintas
Kiti pageidavimai	1	Šaldytuvas su saldainiais ir jogurtais
Iš viso	66	

Dažniausiai vaikai pageidavo sūpynių (10), smėlio dėžių ir žaidimo smėlyje priemonių (9) bei čiuožyklų (8). Šios trys kategorijos sudarė apie 41 proc. visų paminėjimų.

Vaikai taip pat norėtų daugiau žaislinių transporto priemonių (7), žaidimų namelių (4), batutų (3), karuselių (3), sporto priemonių (3) bei tunelių ir labirintų (2). Tai rodo susidomėjimą įvairiomis aktyvaus judėjimo, tyrinėjimo ir vaizduotės žaidimų galimybėmis.

Dalis vaikų pageidavimų buvo susiję ne tik su tradiciniais lauko žaidimų įrenginiais, bet ir su elektroniniais prietaisais, gyvūnais, šventinėmis dekoracijomis bei aplinkos puošimu.

Rezultatai rodo, kad vaikų pageidavimuose dėl lauko aplinkos ryškiausiai atsiskleidžia fizinio aktyvumo ir įvairių žaidimo galimybių poreikis. Dažniausiai minimos priemonės sudaro sąlygas judėti, suptis, čiuožti, žaisti su smėliu ir įsitraukti į bendrus žaidimus.

IŠVADOS

1. Abiejų priešmokyklinio ugdymo grupių vaikų pasitenkinimas darželio gyvenimu yra aukštas ir panašus: „Drugelių“ grupės vertinimų vidurkis – 4,23, „Varliukų“ – 4,30 IŠ 5 galimų balų.
2. Vaikai palankiai vertina santykius su mokytojomis ir bendraamžiais, žaidimus bei „Kimochis“ užsiėmimus. Mažiausiai abiejose grupėse patinka struktūruotos ugdymo užduotėlės.
3. Nors bendra vaikų savijauta vertinama palankiai, individualūs atsakymai atskleidė keleto vaikų galimų emocinės savijautos ir socialinių santykių sunkumų, kuriems reikėtų skirti papildomo dėmesio.
4. Vaikų pageidavimai rodo poreikį papildyti grupių aplinką konstravimo, kūrybinėmis ir žaidimų priemonėmis.
5. Lauko aplinkoje vaikai dažniausiai pageidauja sūpynių, smėlio dėžių ir čiuožyklų. Nors šios priemonės darželyje yra, ne visos jos prieinamos priešmokyklinukų žaidimų aikštelėje. Tai rodo poreikį geriau išnaudoti jau turimas ugdymo erdves.

REKOMENDACIJOS

1. Vaikų emocinė savijauta. Individualiai pasikalbėti su vaikais, kurie neigiamai įvertino norą eiti į darželį, santykius su bendraamžiais ar mokytojomis. Esant poreikiui, stebėti jų savijautą ir bendravimą kasdienėse situacijose.

2. Struktūruotos mokymosi veiklos. Toliau nuosekliai ugdyti vaikų gebėjimą laikytis instrukcijų, sutelkti dėmesį, dirbti savarankiškai, įveikti sunkumus ir užbaigti pradėtas užduotis. Siekiant didinti vaikų motyvaciją, aiškiai įvardyti užduočių tikslą, pastebėti ir skatinti jų pastangas, atkaklumą bei daromą pažangą, o ne vien galutinį rezultatą. Sudaryti galimybes vaikams patirti sėkmę, palaipsniui didinant užduočių sudėtingumą ir savarankiškumo reikalavimus. Stebėti, kokiose situacijose vaikams kyla sunkumų – ar jie nesupranta instrukcijos, greitai praranda dėmesį, vengia pastangų, bijo suklysti, ar jiems sunku užbaigti pradėtą darbą. Atsižvelgiant į nustatytas priežastis, taikyti individualią pagalbą. Svarbu siekti, kad vaikai mokytųsi ne tik atlikti jiems patinkančias veiklas, bet ir įgytų pasitikėjimo savo gebėjimu įveikti pastangų reikalaujančias užduotis.

3. Smėlio žaidimai. Atsižvelgiant į vaikų išreikštą poreikį žaisti su smėliu, rekomenduojama sudaryti tam tinkamas sąlygas. Nors mokytojos nurodo, kad žaidimai su smėliu kupole ribojami dėl vaikų mėtymosi smėliu, žaislų nesusitvarkymo, svarbu ne atsisakyti šios veiklos, o nuosekliai mokyti vaikus saugaus elgesio ir susitarimų laikymosi. Rekomenduojama kartu su vaikais aptarti aiškias žaidimo smėliu taisykles, mokyti tinkamų žaidimo būdų, o taisyklių nesilaikymo atvejais taikyti nuoseklias, su elgesiu susijusias pasekmes. Esant poreikiui, organizuoti žaidimus mažesnėmis grupelėmis, užtikrinant suaugusiojo priežiūrą. Siektina, kad elgesio sunkumai taptų ugdymo galimybe, o ne priežastimi riboti visų vaikų žaidimo patirtis.

4. Sūpynės ir kiti lauko įrenginiai. Organizuoti periodišką žaidimų aikštelių keitimą, kad priešmokyklinukai galėtų naudotis kitose darželio erdvėse esančiomis sūpynėmis, čiuožyklomis ir kitais įrenginiais, atsižvelgiant į jų amžių bei saugumą.

5. Lauko aplinkos papildymas. Svarstytina galimybė papildyti lauko žaidimų erdves nebrangiomis, įvairų vaikų fizinį aktyvumą, judesių koordinaciją, pusiausvyrą ir kūrybiškumą skatinančiomis priemonėmis: arkliukais ant pagalio, vaikiškomis teniso ir badmintono raketėmis, minkštais kamuoliais, lankais, šokdynėmis, balansavimo takeliais, taikinių mėtymo rinkiniais, kliūčių ruožo elementais ir pan. Taip pat būtų galima apsvarstyti lauko žaidimams skirtų parašiutų, kamuoliukų gaudyklių, skraidančių lėkščių ar kitų judriesiems žaidimams tinkamų priemonių panaudojimo galimybes. Renkantis priemones, siūloma pirmenybę teikti universalioms, lengvai perkeliamoms ir įvairiems žaidimams pritaikomoms priemonėms, kurias vaikai galėtų

naudoti savarankiškai ar žaisdami kartu, o mokytojos – organizuodamos judėjimo veiklas. Tokios priemonės galėtų praplėsti vaikų žaidimų galimybes ir paskatinti juos ne tik naudotis stacionariais aikštelių įrenginiais, bet ir savarankiškai kurti žaidimus, daugiau judėti bei aktyviai tyrinėti aplinką.

6. Grupių aplinkos tobulinimas. Atsižvelgiant į vaikų išsakytus pageidavimus, rekomenduojama pirmiausia peržiūrėti turimus LEGO konstruktorius. Kadangi grupėse yra daug LEGO detalių, siūloma jas suskirstyti pagal paskirtį į mažesnes, vaikams lengvai prieinamas dėžutes, parengti vaizdinių konstravimo idėjų ir užduočių korteles, sudaryti galimybes išsaugoti ir tęsti pradėtus statinius. Stebėti, ar vaikams pakanka savarankiško konstravimo gebėjimų, ar jie lengvai randa reikalingas detales, geba įgyvendinti savo sumanymus. Papildomų LEGO rinkinių įsigijimą svarstyti tik išsiaiškinus, kokių konkrečių detalių ar konstravimo galimybių vaikams trūksta. Atsižvelgiant į vaikų išsakytą poreikį, siūloma svarstysi papildyti vaidmenų žaidimų priemonių įvairovę. Įvertinus turimas priemones ir atsižvelgiant į priešmokyklinio amžiaus vaikų raidą, naudinga įsigyti įdomesnių stalo žaidimų, sudėtingesnių dėlionių, loginių ir strateginių žaidimų, skatinančių mąstymą, bendradarbiavimą ir gebėjimą laikytis taisyklių. Vaikų pageidavimuose taip pat išryškėjo noras turėti jaukesnę, estetiškesnę aplinką, todėl rekomenduojama įtraukti juos į grupės puošimą, augalų priežiūrą ar aplinkos kūrimą.

7. Tikslingas skaitmeninių priemonių naudojimas. Atsižvelgiant į vaikų išreikštą susidomėjimą elektroniniais prietaisais, rekomenduojama ugdymo procese tikslingai naudoti jau turimus planšetinius kompiuterius ir išmaniąją lentą, siekiant didinti vaikų mokymosi motyvaciją, įsitraukimą ir susidomėjimą ugdymo veiklomis. Skaitmenines priemones naudoti tik tada, kai jos padeda siekti konkrečių ugdymo tikslų ir suteikia papildomos ugdomosios vertės.

8. Efektyvesnis turimų ugdymo priemonių ir erdvių panaudojimas. Prieš planuojant naujus pirkinius, rekomenduojama įvertinti darželyje jau turimas ugdymo ir žaidimų priemones, jų prieinamumą vaikams bei panaudojimo dažnumą. Svarbu išsiaiškinti, ar vaikų išsakyti pageidavimai rodo realų priemonių trūkumą, ar nepakankamas galimybes naudotis jau turimomis priemonėmis. Siūloma skatinti priešmokyklinio ugdymo grupių bendradarbiavimą, dalijimąsi žaislais ir ugdymo priemonėmis, organizuoti periodišką jų keitimą bei sudaryti galimybes vaikams naudotis skirtingomis darželio žaidimų aikštelėmis. Taip pat rekomenduojama peržiūrėti priemonių laikymo ir pateikimo būdus, kad jos būtų lengvai prieinamos, patrauklios ir skatintų savarankišką vaikų veiklą. Naujus pirkinius planuoti tik įvertinus turimus išteklius, vaikų poreikius ir numatomą ugdomąją naudą, pirmenybę teikiant universalioms, įvairiems žaidimams ir veikloms pritaikomoms priemonėms**.**

9. Vaikų įtraukimas į sprendimų priėmimą. Supažindinti vaikus su apklausos rezultatais, aptarti, kuriuos jų pasiūlymus galima įgyvendinti, ir pagal galimybes leisti jiems dalyvauti renkantis naujas priemones. Paaiškinti, kodėl kai kurių pageidavimų įgyvendinti negalima.